

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

RAZPORED MARIBORSKEGA UČITELJSKEGA DNEVA DNE 5. NOVEMBRA 1932.

Dopoldne ob 10. uri, odkritje spominske plošče zadržanemu solniku in uredniku »Popotnika« pokojnemu Mihaelu Neratu v krčevinski osnovni šoli. Zbirališče pri šoli v Krčevini.

Ob 11. uri: zborovanje učit. društev Maribor desni, levi breg, Slov. Bistrica in Sv. Lenart v Narodnem domu. Dnevni red obsega: »Naši učiteljski domovi in druge učiteljske gospodarske ustanove« poroča tov. Hren. »Sedanjí položaj v naši stanovski organizaciji« poroča predsednik Dimnik.

Popoldne: ob 15. uri odkritje spominske plošče v Učiteljskem domu našim vzornikom in dobrotnikom: Mihaelu Neratu, Engelbertu Ganglu, Betki Klamperjevi, Tinčku Vodeniku, Tilčki Vodenikovi, Antonu Porekarju in Slaviju Dimniku. Zbirališče pri domu v Kosarjevi ulici.

Ob 18. uri: sprejem pevkega zbora JUJ in drugih gostov na Glavnem kolodvoru.

Ob 20. uri: koncert pevskega zbora in mladoletnega umetnika na goslih Mirana Vilherja v Unionski dvorani.

NAVODILA UDELEŽENCEM UČITELJSKEGA DNEVA V MARIBORU DNE 5. NOVEMBRA 1932.

Ker je za mariborske jesenske dni, v katerih okviru se vrši 5. novembra »Učiteljski dan« v Mariboru, dovoljena iz vse države v Maribor četrtinska vožnja, zato je v tistih dnevih pričakovati precejšnjega dotoka posestnikov ne samo iz naše banovine, ampak tudi iz drugih krajev. Glede četrtinske vožnje se je potrebno ravnati po navodilih, ki so bila in bodo še objavljena v dnevnem časopisu.

Mariborsko učiteljsko je sestavilo poseben odsek, kateri vodi vse priprave, da bodo imeli tovariši in tovarišice vse udobnosti, kolikor jih more nuditi Maribor svojim gostom.

Na kolodvoru bo v soboto 5. novembra posloval pri prehodu vseh vlakov stanovanjski odsek, kateri bo učiteljskemu nakazal stanovanje in nudil spremljevalca, ki povede dotičnika v odkazano mu stanovanje. Za stanovanje pa se je neobhodno potreba priglasiti in sicer na naslov: Upraviteljskemu III. deške osnovne šole v Mariboru — Ruška cesta in sicer tako, da prispe priglasnica najpozneje do 3. novembra dopoldne v Maribor.

Pri koncertu je pričakovati velikega obiska, ker je naš pevski zbor že priznan od javnosti kot prvovrsten. Razen tega bo zelo privlačna točka mladosten umetnik Miran Viher, ki proizvaja lahkotno na goslih težke komade. Ta sinko našega tovariša je v tem oziru pojav, kakršnega še nismo imeli. Slovenci. Spremlja ga pianistinja ga. Mirca Saneinova. Kdor hoče imeti pri koncertu zasiguran sedež, naj to javi istotako upraviteljskemu III. deške šole v Mariboru — Ruška cesta in sicer tudi najpozneje do 3. novembra dopoldne. Cene sedežev so od 30 do 10 Din navzdol z razliko po 5 Din.

Program »učiteljskega dneva« 5. novembra je obsežen zato prosimo točnosti.

— Učitelji, ki se udeležijo proslav in zborovanj povodom otvoritve Učiteljskega doma ter nadaljnjih prireditev v Mariboru, so no odredbi banske uprave dne 5. novembra pouka prosti. Udeleženci morajo prinesiti šolskim upraviteljem potrdila o udeležbi teh prireditev in proslav.

— Ob 20 letnici balkanske vojne se je udeležilo učiteljsko ljubljanskih in okoliških šol manifestacijskega obhoda dne 22. oktobra v prav častnem številu.

— Študijsko potovanje. Tovariš Metod Kumelj, učitelj gluhonemih in poslevoedeči tajnik naše sekcije, je odšel na tritedensko študijsko potovanje v Nemčijo, da si poglubi svoje strokovno znanje. Na svojem potovanju obišče več znamenitih zavodov za gluhoneme.

— Praktični izpiti za otroške vrtnarice bodo v drugi polovici novembra t. l. Tozadevne prošnje naj se vlagajo najkasneje do 6. novembra 1932, na ravnateljsko drž. učiteljske šole v Ljubljani. Točni termin bo prosilcam javljen pisмено. — Izpitni odbor.

— Prosti dnevi za učiteljska zborovanja. Prosvetno ministrstvo je izdalo na prošnjo Jugoslovenskega učiteljskega združenja pod O. N. br. 80.363 z dne 18. oktobra 1932. odlok, da smejo vsako šolsko leto uporabiti učitelji(ce) članj(e) JUJ po deset dni za posečenje zborovanj sreskih društev. V srezih s povoljnimi terenskimi razmerami po en dan mesečno, a po dva ali tri dni mesečno v onih srezih, kjer so terenske razmere slabe. Skupno sme vsak član JUJ uporabiti letno deset dni za udeležbo na zborovanjih. Predsednik banovinske sekcije sme v to svrhu porabiti največ 20 dni, a predsednik glavnega odbora največ 30 dni. Odbori sreskih društev so dolžni javiti vsako zborovanje z dnevnim redom tri dni prej sreskemu načelnstvu.

— Tovarišem — sokolskim delavcem. Tovariš A. Adamčič je napisal dramo iz kmečkega življenja »Očim«, ki se nahaja v arhivu ZKD. Pri izbiri repertoarja naj se ozirajo na to delo našega tovariša, katero ga je s prav zadovoljivim uspehom uprizorilo že več podeželskih odrov.

— Lepo priznanje na šolskem polju. V sredo, dne 12. oktobra t. l. se je zbralo učiteljsko sodnega okraja Sv. Lenart v Slov. gorah v središču Slovenskih goric pri Sv.

Trojici. Lep dan, še lepši razgled po bogato obdaranih gorah v vsej jesenski lepoti je privabil skoraj vse učiteljsko na zborovanje in privabil tudi našega priljubljenega sreskega šolskega nadzornika tov. Tomažiča Ivana iz Maribora. Ob tej priliki je bila izročena g. nadzorniku diploma častnega članstva društva v priznanje za napredek šolstva v okraju in hvaležnosti učiteljskega. Krasno diplomu je narisal priznan umetnik prof. gosp. Sirk Albert od Sv. Lenarta. Predsednik društva tovariš Golež je v jedrnatih besedah očrtal delo in zasluge nadzornikove, nakar se je ta v prisrčnih besedah zahvalil za priznanje, poudarjajoč, da je on izvršil le dolžnost. Vse priznanje pa učiteljskemu, ki je vedno na svojem mestu v stremljenju za napredek novodobnega šolstva. Prisrčno in odkrito razmerje je najlepše priznanje, ki ga človek doživi! Srčna želja vsega učiteljskega je, naj nas še dolgo let vodi, nam utira pot za napredek naroda. Učiteljskemu mu bo sledilo z voljo in delom za blaginjo jugoslovenskega naroda tu ob severni meji! — S.

La čeno za moja in za otroke —
»Tempo« živijo na otroke —
LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

— Miklavž štev 2., igra v dveh dejanjih. Igra je primerna za Miklavževe prireditve, zlasti v krajih, kjer je več državnih uslužbencev. Strojevni izvod določil: Zolnir Oskar, Maribor, Franciškanska ulica 21.

— Psihologija, ki jo letos za božič izda Slov. Šol. Mat. kot redno publikacijo, ne bo teoretiško razpravljanje o psihinih pojavih in zakonitostih, temveč na znanstvenih temeljih sloneče — navodilo za spoznavanje drugih (odraslih pa ne odraslih) ljudi in samega sebe. In tako se n. pr. začetek poglavlja »Polnovredna duševnost in pa nje plehki surrogat« glasi takole:

To ali ono besedo, rečenico in tudi stavek zlasti v medsebojnem občevanju dokajkrat izgovoril le bolj »z navade«, kakor navita ura, n. pr.: »žal« ne pridem; »prav lepa« hvala; »čast mi je«, da se predstavim (a lahko da — se predstavljaj nekemu, ki ga ne poznaš in tudi ne potrebuješ ter te ni zanimaj). Kaj ni to le farizejstvo in kaj niso po takem vsakojakem konvencionalnosti (priljudnosti) v družabnem življenju in zlasti še ves pravilnik o lepem vedenju zgolj — »kulturne laži«? Toda ali so vse to res le besede »brez pomena«? Ali je res samo hinavščina in nič več, če na pr. komu prinesem »dobro jutro«, če si v vlaku prijazen s tujo damo, ki ti sedi nasproti, ako dekle občuduje prijateljično obleko ali pa gost hvali gospodinjinje otroke, če se v vsakdanjem življenju oziramo na človeško občutljivost ter ž njo tako ali tako računamo? Ako bi stvar imela biti tako, tedaj je v isti ni človek človeku — volk, a glavno sredstvo v boju za obstanek — premetenost in slepilo!

Po točnejšem opazovanju se ne more izmakniti dejstvo, da utripi naše duševnosti izkazujejo poleg pravih, »polnokrvnih« doživetij še obilico plehkih, blelih, votlih in kakor da ponarejenih. Ko si na pr. včasih zares jezen, kako vse drugačna, polnovredna je ta pristna jeza, kot pa če se drugičkrat iz tega ali onega razloga le delaš, kakor da bi bil jezen. Niti otroška duša ni brez plehkih doživetij. Tako je na pr. nekaj nad 4 leta star deček doma padel ter si malo opraskal koleno. Pa ti na ves glas zajoka ter mater roti s povzdignjenimi rokami: »Mamica, prosim te, pošlji po rešilni avto!« Da je otrokova prošnja tukaj povsem plehka, hočem reči kakor nasl'kani ogenj, ki ne peče, bi se pač pokazalo, brž ko bi mati ustregla otrokovi želji ter bi res pridrvel avto, da fantička odpelje v bolnico. Z besedo »plehke« pa ni rečeno, da bi tako doživetje nemara sploh ne zaslužilo imena duševni pojavi: le to je pomen te besede, da je plehko doživetje drug a č n o od pravega. Plehka doživetja označuje to, da so nekakšna senca pravih. Večinoma le izgleda tako, kakor da si tukaj v istini: jezen ali presenečen, ko se v tem sm'slu igraš z otrokom ali s kom šališ; da si prijazen s tujcem, ki ž njim prvič govoriš; da si v resnici žalosten, ko greš iz vljudnosti za pogrebom; ali resen ko zgolj iz pritajene zvedavosti stopiš v cerkev; ali razposajen, ko se delaš razposajenega v razposajeni družbi; in kakor bi zares vsikdar tudi verjel, kar na pr. trdiš v šali (ko recimo zaspani hlapec zjutraj zazeha, češ: »Oj, ko bi prišel volk in snedel dan!«) itd.

Osebnostne zadeve.

—i Z odlokom ministrstva prosvete so imenovani za stalne učitelje naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Franc Sivec v Zagradcu, Josip Saneč v Catežu ob Savi, Eva Mlekuz v Pobrežju pri Mariboru, Emil Zorn v Krškem, Franja Kenda v Črmošnjicah, Kazimir Savnik v Libojah, Živko Tomšič v Kramarovicah, Ljudmila Pahor v Gančanih, Franja Gombač v Polhovem gradu, Roza Martelanc v Konjicah. Na novo so imenovani: Pavla Ličar v Kostanjevici, Ana Azman v Prevaljah in Stanislava Zaman v Cerkljah pri Kranju.

Učiteljski pravnik.

—Š Rodbinske doklade — nakazilo teh na podlagi pravilno izpolnjenih in od davčne uprave potrjenih prijav. Na sekcijo prihajajo čedalje pogostejše vloge za intervencije pri upravnih oblastih glede nakazil rodb. doklad, ki so pa čisto preuranjene, kar nam kaže nastopni primer, ki smo ga doznali na merodajnem mestu. — Neki tovariš je vložil prijavo za rodb. doklado za ženo dne 9. v mesecu in je 18. prih. meseca že prošil za intervencijo, da pride čimprej do doklad. Doznali smo, da je bila njegova vloga rešena že 15. v mesecu in da je bil dan nalog odd. VII., da predpiše in nakaže doklado, ki se mu dejansko izplača s plačo za november. Ker izvršuje odd. VII. likvidacijo rednih prejemkov v času od 5.—20. v mesecu, se tačas ne rešujejo taki nalogi, ker bi bilo to tehnično neizvedljivo, kajti vsak čas bi se morali menjati zneski v likvidacijskih listih in plač. seznamih ter drugih listinah, ki jih mora sestaviti odd. VII. ob vsakem nakazilu mesečnih plač. — Naloge za predpise in nakazila novih prejemkov izvršuje odd. VII. v času od 21. (25.) v mesecu do 5. dne v mesecu, ko se ponovno prične likvidacija plač za prihodnji mesec. Vsi zneski, ki pripadajo posameznikom na novh ali zvišanih prejemkih za prejšnje mesece, se pripisejo k redni plači, ki se nakaže prvi mesec po onem, v katerem so se vpisali novi ali zvišali prejemki v likv. list. Prej se torej ne morejo izvršiti taka nakazila in to iz razloga, ker se ne zahtevajo posebni plač. sezname za ta doplačila. Plačilne sezname za razliko na zvišanih (novih) prejemkih pa je treba predložiti v času, ko se prijavljajo nove prejemke koncem budžetskega leta, t. j. če dospo novi prejemki 1. II., odn. 1. III., se izplačajo ti v aprilu, odnosno maju, a se ne morejo vnesti za čas od 1. II. do 31. III. v plač. sezname za april, odnosno maj, ker spadajo za omenjeni čas v prorač. leto, ki je minilo 31. marca.

—Š Odgovor: M. M. iz B. — Ako ste napredovali v II./4. skupino z odlokom ON br. 95725 z dne 30. decembra 1930, Vam dospe 1. per. povisek dne 30. decembra 1933, pravica do VIII. skupine pa 30. decembra 1934.

Mladinska matica

—mm Z 9. seje M. M. 1. Za razstavo mladinske književnosti, ki jo priredi ženski pokret v Beogradu in v drugih mestih naše države, se je sklenilo poslati po dva izvoda vseh publikacij Mladinske matice rednih in izrednih izdaj. Ribičičevo knjigo »Miklavževa noč« odposlamo naknadno, knjige darujemo potem za dečjo čitalnico. 2. Tudi za dečjo razstavo, ki jo priredi slovenski odsek ženskega pokreta za časa velesoja v Ljubljani, bomo dali po en izvod vseh naših publikacij. 3. Prečital in odobril se je seznam listov in revij, ki jim bomo pošiljali »Naš rod« gratis. 4. Ker je uvelodil urednik radi manjšega obsega »Našega roda« drobnejši tisk, se je sklenilo, da se honorarji za stran sorazmerno povečajo. 5. Tajništvo so došla prva imena poverjenikov in propagatorjev za Mladinsko matico od posameznih sreskih društev.

—mm Popravek. V seznamu naročnikov Mladinske matice, ki ga je uprava predložila sreskemu učiteljskemu društvu za litijski okraj, je bila pomotoma izpuščena šola v Veliki Kostrevnici. Ker bi se to lahko tolažilo, da je dotična šola brez naročnikov, ugotovljamo tem potom, da ima šola letos izmed 57 učencev 11 naročnikov, v letu 1930/31. jih je imela 20, lani pa 9. Prosimo našega poverjenika za litijski srez, da te podatke vnese v svoj seznam.

MOJ ODGOVOR.

V zadnjem času je priobčil »Učit. tovariš« dva članka, ki obravnavata moji kritiko o knjigah »Mladinske matice« in ki je izšla svoj čas v »Slovincu«. Iz izvajanj anonimnega pisca pa neprikrito govori osebno sovražno nerazpoloženje napram moji osebi in to razpoloženje piscu niti ni pustilo, da bi točno prebral mojo kritiko. Saj drugače bi bilo nemogoče, da je nakopičil v svojih dveh člankih toliko neštvarnosti in praznih osebnosti. Osebnosti so pa odločno že v navadnem življenju, a kaj šele, če jih prinaša strokovni list v imenu naše najidealnejše mladinske institucije. Resnega človeka je nevedno, odgovarjati na osebnosti, zato pa tudi ne maram govoriti o njih. Dotakniti se hočem samo treh trditev, ki mi jih podtikuje anonimni pisec, dasi o njih v moji kritiki ne najde niti trohice, odgovarjam pa ne radi sebe, temveč radi tega, ker zadevajo druge, po vsem nedolžne osebe.

Popolnoma neosnovana in zlobna je trditev, da sem priobčil kritiko namenoma uprav v času, ko se nabirajo člani za Mladinsko matico. Da je izšla kritika baš v onem času, je bilo zgolj nepredvideno in nesrečno naključje, ki ga ni zakrivilo uredništvo »Slovincu«, še manj pa kritik sam. To lahko potrdi ne le uredništvo, temveč tudi moji znanci.

Anonimni pisec mi očita, da sem proglasil v svoji kritiki pisatelja Franceta Bevka za plagiatorja. V resnici sem pa pisal, da Bevkova povest »spominja« na nemške »Reise-

Naša gospodarska organizacija.

—g Prenosišča za učiteljsko v mariborskem Učiteljskem domu. Kuratorij doma je sklenil v svoji zadnji seji, da priredi dvojce sob v domu za prenočišča učiteljskemu, ki se mudi po opravkih v Mariboru. Ene sobe je namenjena učiteljem, druga pa učiteljicam. V vsaki je po pet postelj. Prenosiščina je 10 dinarjev. Na željo dobi lahko tudi prehrano po zmerni ceni. Kdor želi uporabiti to ugodnost, naj po možnosti sporoči dan prihoda in število prenočnin na naslov: Penzionat Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva 41.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je darovalo sresko učit. društvo Maribor levi breg glasom sklepa obnega zbora od prebitka letnega obračuna znesek 500 Din. Učiteljsko društvo Maribor desni breg je istotako sklenilo na svojem obnem zboru, da podpiše 10 deležev, t. j. 1000 Din. Sresko učit. društvo v Murski Soboti je poslalo 500 Din v poravnajo zaostale članarine. Razen tega je pa plačalo temeljni kamen z zneskom 1000 Din. Ti lepi zneski pričajo, da se učiteljsko zaveda velikega pomena našega doma. Darovi so tem bolj dragoceni, ker tudi dom čuti današnjo gospodarsko krizo zlasti še sedaj, ko je potrebno poravnovati račune nabav in opremo. Zato apeliramo tudi na ostala društva, zlasti ona, ki so zaključila poslovno leto s prebitki, da se spomnijo doma bodisi z darovi, temeljnimi kamni, ali pa, da podpišejo primerno število deležev. Gori imenovana društva naj bodo drugim vzgled.

—g Seja upravnega in nadzornega odbora Učiteljskega doma v Mariboru se vrši v sredo 2. novembra.

—g Nova pravila r. z. z o. z. Učiteljski dom v Mariboru posljemo vsakomur, če nam sporoči svojo željo.

—g Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, reg. zadr. z o. zav. 1. oktobra je umrl tov. Viktoriju v Središču sinček. Zadruga mu je nakazala 2070 Din posmrtnine. Zato boste te dni prešli vsi člani položnice za 2. smrtni slučaj. Tisti člani, ki so plačali že za 2. slučaj ali še celo več, ne bodo prešli položnice. Nobeden član naj ne pošilja denarja, če ni prejel od zadruge položnice, na kateri je zapisano, za kaj mora plačati. Ker se je del Dunajske ceste prekrstil v Tyrševo cesto, zato je odslej naslov sledeč: Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, Tyrševa cesta 17.

romanek. Naši literarni zgodovinarji trdijo, da več Jurčičevih romanov spominja na Walterja Scotta, radi tega pa še nikomur izmed nas ni prišla v glavo smešna trditev, da je Jurčič plagiral Scotta. Sumničiti Bevka plagiatstva, bi bila od moje strani skrajna gorostasnost, saj je Bevk izmed naših sodobnih avtorjev moj najljubši pisatelj, čigar del ne preberem samo enkrat, temveč trikrat ali pa še večkrat.

Visek nerazsodnosti pa je dosegel anonimni pisec s trditvijo, da očitam »Kresnicam« dejstvo, da so zbrale okrog sebe same Primorce. Kaj takega ne izraža moja kritika niti z eno črko. Bilo bi pa v resnici tudi komično. Na Primorsko me vežejo najiskrenejša prijateljstva in najlepši spomini. Anonimnemu piscu pa moram tudi povedati, da sem jaz sam Primorec, če ne več, na polovico pa gotovo. Moralne posledice vseh teh zlobnih, naravnost iz trte izv'itih sumničij in trditvev bo moral nositi pač anonimni pisec sam.

Gospodu Ribičiču zabranjuje uredniška d'skretnost, da bi navedel motive, ki so mi narekovali kritiko letošnjih »Kresnic«. Ker jaz nisem navezan na nobeno diskretnost, lahko govorim javno o tem svojem zločinu, ki sem ga napravil s tem, da sem svoj čas napisal slabo delce, ki ga je moral odbor Mladinske matice po vsej pravici odkloniti. Radi tega pa nisem »pobesnel«, kakor se mi očita, temveč sem še danes odboru hvaležen, da me je obvaroval blamaže, kakor je moral biti odbor hvaležen, da mu je nekdo v svojo škodo in v njegovo korist izpregovoril nekaj odkritosrčnih, zgolj dobro mislečih besed, ki pa so bile nazadnje samo odmev našega splošnega mnenja o obliki in vsebini letošnjih »Kresnic«.

Josip Vandot.

K POLEMIKI.

Da se polemika ne zavleče v neskončnost, bom kratek. Odgovarjam samo na tiste tri točke, ki jih Vandot posebno poudarja.

1. V članku »Moj odgovor«, ki ga ni pisal anonimni pisec, ampak Josip Ribičič, je rečeno samo, da je izšla kritika baš v dneh, ko se nabirajo naročniki za »Naš rod«. — In to je dejstvo, ki se ne da utajiti.

2. O Bevkovem »Luku« je pisal Vandot med drugim, da se človek pri čitanju ne more otresti spominov na nemške »Reiseromane«, ki so take dogodke preresečevali tudi na Bevkov način. To pomeni pač, da je to Bevkovo delo posnetek nemških »reiseromanov« in zato sem upravičeno napisal: »Vandot nekam namiguje, da je Bevkova povest plagiat nemških »reiseromanov«.

3. Da bi kdo trdil, da se Vandot zaganja v Primorce v »Kresnicah«, ni res. V članku stoji dobesedno: »Tudi o kakem zastavljanju Neprimorcev na račun Primorcev, o katerem namiguje Zupanec, ni govora«.

Vandotu se v tem oziru torej prav nič ne očita. Članka, na katerega odgovarja, pač ni točno prebral!

A. Širok.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!